

การประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
บัณฑิตสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Educational Management Evaluation and Follow-up of Bachelor of
Science in Industrial Education Program in Agricultural Education
(Revised Version 2011), Industrial Education and Technology, KMITL

ปิยะนารถ จันท์เล็ก*

piyanard.ju@kmitl.ac.th

ภัคพงศ์ ปวงสุข**

อังคณา อ่อนธานี***

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลการจัดการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิตสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 2) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของสถาบันฯ ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาใน ปีการศึกษา 2558 มีทั้งหมด 63 คน ได้รับคืน 50 ฉบับคิดเป็น 79.36 % จากนั้นแยกกลุ่มบัณฑิตที่ทำงาน และส่งแบบประเมินไปให้ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 36 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 24 ฉบับคิดเป็น 66.66 % ทั้งนี้มีบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระซึ่งไม่มีนายจ้างจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 2 ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. บัณฑิตมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}= 3.95, SD= 0.64$) และการประเมินผลการจัดการศึกษาในด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาของหลักสูตรว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}= 4.06, SD= 0.65$ และ $\bar{X}= 3.94, SD= 0.64$)

*อาจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

**รองศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

***อาจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. การประเมินจากผู้ใช้งานจิตกลุ่มสถานศึกษา (TQF 6 ด้าน) พบว่ามีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก (\bar{X} = 4.44, SD = 0.27) และกลุ่มผู้ใช้งานจิตกลุ่มสถานประกอบการ (TQF 5 ด้าน) พบว่าในภาพรวมผู้ใช้งานจิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก (\bar{X} = 4.46, SD = 0.28)

3. การศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามอัตลักษณ์สถาบัน พบว่าในภาพรวมผู้ใช้งานจิตทั้ง 2 กลุ่มมีความพึงพอใจระดับมาก (\bar{X} = 4.33, SD = 0.27) และ (\bar{X} = 4.40, SD = 0.24) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินผลการจัดการศึกษา ครูศาสตร์เกษตร วิชาชีพครู ครูเกษตร ผู้ใช้งานจิต

Abstract

The aims of this research were to : 1) evaluate the implement of Bachelor of Industrial Education Program in Agricultural Education (Revision, 2011), KMITL 2) study the employer's satisfaction with graduate's job by TQF and 3) study the employer's satisfaction with the graduate's job performance by KMITL identities. Gather data from 63 graduated in 2015 academic year by questionnaires. If has received 50 persons (79.36%) with 24 (66.66%) graduates who had been employed. The research instruments were the questionnaire and the evaluation form. The data were analyzed by average mean score (\bar{X}), standard deviation (SD).

Results of the study were as follows:

1) The objectives of the curricular program was appropriate at a high level (\bar{X} = 3.95, SD = 0.64) and the respondents had a high level of opinions about the educational facilitation of Education and Science (\bar{X} = 4.06, SD = 0.65 and \bar{X} = 3.94, SD = 0.64).

2) The study revealed the following results. Employers for educational institutes were very satisfied with the graduates (\bar{X} = 4.44, SD = 0.27) and the second one was employed with those who worked for private agencies was appropriate at a high level (\bar{X} = 4.46, SD = 0.28). Besides, findings showed that they had a high level of satisfaction with all aspects:

3) Satisfaction result of Employers by characteristic of KMITL's both group in high level (\bar{X} = 4.33, SD = 0.27) and (\bar{X} = 4.40, SD = 0.24)

Keywords: Educational Management Evaluation, agricultural education, teacher profession, teacher training students, the Employers

บทนำ

สถาบันการศึกษาที่ผลิตครู ต้องปรับกระบวนการผลิต การพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะตามต้องการ เพื่อให้เป็นครูที่มีประสิทธิภาพก่อนที่จะออกไปเป็นครูประจำการ ซึ่งคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นสถานศึกษาที่มีหน้าที่หลักในการผลิตครูช่างอุตสาหกรรมเพื่อให้มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (TQF) และมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูที่

ครูสภากำหนดไว้ โดยผ่านการศึกาในหลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรม 5 ปี ปัจจุบันนี้ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ได้เปิด
สอนหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชา
ครุศาสตร์เกษตรซึ่งจะมีบัณฑิตรุ่นแรกเข้ารับปริญญาใน
ปีการศึกษา 2558 โดยสถาบันได้กำหนดอัตลักษณ์ของ
สถาบันว่าจะต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ใฝ่รู้ สู้งาน ประกอบ
กับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ได้กำหนด
มาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ คุณธรรม จริยธรรม
ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข
การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการ
จัดการเรียนรู้

จากเหตุผลดังกล่าว ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ได้ตระหนัก
อย่างยิ่งที่จะต้องผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและสอดคล้อง
กับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ฉะนั้นความคิดเห็นของ
ผู้ใช้บัณฑิตหรือสถานประกอบการจะมีความสำคัญอย่าง
ยิ่งที่จะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จ
การศึกษาไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการต่างๆ ภาควิชา
ครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
จึงต้องมีการประเมินผลการจัดการศึกษา
และประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตเพื่อนำผลการ
ประเมินมาพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพและคุณลักษณะ
ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการจัดการศึกษาของหลักสูตร
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
พ.ศ. 2554

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อ
การปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร

พ.ศ. 2554 ตามผลการเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อ
การปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
พ.ศ. 2554 ตามอัตลักษณ์ของสถาบันฯ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงพรรณนา
(Descriptive research) ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1) ประเมินผลการจัดการศึกษาของหลักสูตร
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
พ.ศ. 2554 ในด้านวัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้าง
หลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร กระบวนการ
จัดการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกใน
การจัดการเรียนการสอน

2) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อ
การปฏิบัติงานของบัณฑิตและเพื่อติดตามคุณลักษณะ
และความรู้ความสามารถของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชา
ครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 ตามผลการเรียนรู้ของกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์
ของสถาบันฯ ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้
3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการ
วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศ 6) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ 7) อัตลักษณ์
ของสถาบันฯ (ซื่อสัตย์ ใฝ่รู้ สู้งาน)

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. การประเมินผลการจัดการศึกษา
สำราญ มีแจ้ง (2556, หน้า 10) ให้ความหมาย
การประเมินผล หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือ

สัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะของ สิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การวัดผลการเรียนรู้ สิ่งที่วัดคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

ไวร์สม่า และเจอร์ส (Wiersma and Jurs, p.1990 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย (2546, หน้า 1) ให้นิยามว่า การประเมินผล หมายถึง การกำหนดค่าเป็นตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปรากฏการณ์ใด ปรากฏการณ์หนึ่งโดยใช้กฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ค่าที่เป็นตัวเลขนั้นมีความหมายในเชิงปริมาณเพื่อแทนคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัดผลจากการวัดได้เป็น ค่าสังเกต (observed value) หรือค่าการวัด (measure)

ศิริชัย กาญจนวาสี (2545, หน้า 21 - 22) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่างๆโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน

สรุปความหมายของการประเมินผลจัดเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสมและนำมาวิเคราะห์ตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนำผลการประเมินมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน

2. ขอบข่ายของการประเมินผลการจัดการศึกษา

สมคิด พรหมจ้อย (2555) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับให้เห็นผลการดำเนินงานของการจัดการศึกษาขององค์การทางการศึกษา/สถานศึกษาว่าบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุดเพียงใด ต้องมีขอบข่ายการวัดและประเมินการจัดการศึกษาเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษา เป็นสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายทางการศึกษา เป็นต้น

2. ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยนำเข้าในการจัดการศึกษา เป็นการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น ครู ผู้เรียน การเงินหรืองบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หลักสูตร เครื่องคอมพิวเตอร์ อาคารสถานที่ เป็นต้น

3. กระบวนการจัดการศึกษาเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขณะที่กำลังดำเนินงานอยู่ เพื่อใช้ผลการประเมินไปปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานตามนโยบายและแผน หลักสูตร สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดประเมินผล การประกันคุณภาพ ประสิทธิภาพและนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นต้น

4. ผลผลิตของสถานศึกษาหรือผู้เรียนได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ความพึงพอใจของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น

5. ผลกระทบการจัดการศึกษาเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ผลกระทบที่มีผลต่อสภาพแวดล้อม ทรัพยากร การดำเนินการ ผลผลิตของการจัดการศึกษา

6. ความสำเร็จขององค์การทางการศึกษา/หรือสถาบันที่จัดการศึกษาเป็นการประเมินประสิทธิภาพเพื่อรับรองมาตรฐานของสถานศึกษาหรือความสำเร็จขององค์การหรือสถาบัน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ขอบข่ายการประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษา กระบวนการจัดการศึกษา ผลผลิต และผลกระทบ ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ทำการประเมินผลการจัดการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2554 ในด้านวัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชา

ของหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้าน สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

3. รูปแบบของการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา

สุภมาส อังศุโชติ (2555, หน้า 6-7) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการวัดและการประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นกรอบความคิดหรือแบบแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบในการประเมินสิ่งที่ต้องการประเมินว่าควรพิจารณาประเมินสิ่งใด ด้วยวิธีการใด ควรพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการประเมิน ข้อจำกัดของรูปแบบ ข้อจำกัดของเวลาและงบประมาณ นักวิชาการทางด้าน การประเมินผลได้เสนอแนวคิดหลายรูปแบบว่ารูปแบบ การวัดและการประเมินผลการจัดการศึกษาที่สำคัญ แบ่ง ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ดังนี้

1.รูปแบบการประเมินผลที่เน้นวัตถุประสงค์ (Objective - Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้น การตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ หรือไม่ หรือประเมินผลโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ใน วัตถุประสงค์เป็นหลัก กับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ รูปแบบการ ประเมินที่เน้นวัตถุประสงค์ สามารถนำไปใช้ในการ ประเมินลักษณะต่างๆ เช่น การประเมินนโยบาย แผนงาน โครงการเรียนการสอน การประเมินหลักสูตร การประเมิน กระบวนการ การวัดศักยภาพผู้เรียน การวัดเจตคติ การติดตามผลการเรียน การประเมินปฏิกิริยา ตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรม การประเมินการเรียนรู้ การประเมินพฤติกรรม และการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับ องค์การ เป็นต้น

2. รูปแบบการประเมินผลที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมิน ผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสำหรับ กำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้นๆ รูปแบบนี้ สามารถนำไปใช้ในการประเมินผลลักษณะต่างๆ เช่น

การประเมินการดำเนินงานของโครงการ การประเมิน ประสิทธิภาพของโครงการ การประเมินเป้าหมายของ โครงการ การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ การประเมิน หลักสูตร การประเมินระบบการจัดการเรียนการสอน การประเมินเจตคติของผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การ ประเมินผลลัพธ์ของโครงการ การวิเคราะห์ผลประโยชน์ และค่าใช้จ่าย เป็นต้น

3. รูปแบบการประเมินผลที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็น รูปแบบการประเมินผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำข้อมูล สารสนเทศสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทาง เลือกได้อย่างเหมาะสม รูปแบบการประเมินผลที่เน้นการ ตัดสินใจ สามารถนำไปใช้ในการประเมินผลลักษณะต่างๆ เช่น การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การ ประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิตของโครงการ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเลือกรูปแบบ การประเมินผลต้องพิจารณาความสอดคล้องของแนว ความคิดรูปแบบการประเมินผลนั้นกับประเด็นที่ต้องการ จะประเมินซึ่งในงานวิจัยนี้เป็นการประเมินผลที่เน้นการ ตัดสินคุณค่า โดยเป็นการติดตามผลการจัดการศึกษา และประเมินผลเพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสำหรับการ นำไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนใน หลักสูตรต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากรในการวิจัย คือ บัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 จำนวน 63 คน และผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างใน สถานประกอบการเอกชน หรือผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้า หน่วยงานในสถานศึกษา จำนวน 36 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงจากประชากรผู้ประสงค์ให้ความร่วมมือให้ข้อมูล คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 จำนวน 50 คน และผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างในสถานประกอบการเอกชน หรือผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานในสถานศึกษา จำนวน 24 แห่ง และมีบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระซึ่งไม่มีนายจ้างจำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554) มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตร และการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของเครื่องมือ กำหนดประเด็นที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้ศึกษารายละเอียด

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ โดยพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องของข้อคำถาม และความเหมาะสมในประเด็นการประเมินลักษณะของข้อคำถาม และภาษาที่ใช้พบว่าทุกข้อคำถามมีค่ามากกว่า 0.50 ทุกข้อ

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับจริง สำหรับการแปลความหมายความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรฯ มีดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

1.5 หาค่าความเชื่อมั่น โดยทดลองใช้กับนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 35 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของคอนบัก (Cronbach, 1970, p. 161) ได้เท่ากับ 0.975

2) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและกำหนดกรอบการประเมิน และการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของเครื่องมือ

2.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องของข้อคำถาม และความเหมาะสมในประเด็นการประเมินลักษณะของข้อคำถาม และภาษาที่ใช้

2.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ โดยพิจารณาความเหมาะสม

สมสอดคล้องหา ค่า IOC โดยพิจารณาความเหมาะสม สอดคล้องของข้อคำถาม และความเหมาะสมในประเด็น การประเมินลักษณะของข้อคำถาม และภาษาที่ใช้พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่ามากกว่า 0.50 ทุกข้อ

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจัดทำแบบประเมินฉบับจริง ส่วน การแปลความหมาย ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มีดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า103)

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 63 คนที่รายงานตัวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา

2558 ซึ่งได้รับข้อมูลจากบัณฑิต 50 คน คิดเป็นร้อยละ 79.36

ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตด้วยแบบประเมิน ดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างในสถานประกอบการ เอกชนจำนวน 14 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 11 ฉบับ

2. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานในสถานศึกษาจำนวน 16 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 13 ฉบับ รวมจำนวน 36 ฉบับได้รับแบบสอบถามคืน 24 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.66 และมีบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งไม่มีนายจ้างจำนวน 6 คน จึงไม่ได้นำผลมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตร์เกษตร (n= 50)

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ผล
ภาษาชัดเจน สื่อความหมายเข้าใจง่าย	3.98	0.68	มาก
ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจว่าหลักสูตรมีทิศทางใด	3.88	0.77	มาก
มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.00	0.77	มาก
มีความสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานที่ท่านทำงานอยู่ในขณะนี้	3.90	0.88	มาก
รวม	3.95	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าในภาพรวมบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์หลักสูตรว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก (\bar{X} = 3.95, SD = 0.64) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าความคิดเห็นของบัณฑิตอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่บัณฑิตเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์หลักสูตรที่กล่าวว่า

วัตถุประสงค์หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด (\bar{X} = 4.00, SD = 0.77) สำหรับวัตถุประสงค์หลักสูตรที่กล่าวว่าส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจว่าหลักสูตรมีทิศทางใดบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าเป็นที่สมน้อยที่สุด (\bar{X} = 3.88, SD = 0.77)

ตารางที่ 2 ผลความคิดเห็นของบัณฑิตต่อโครงสร้างหลักสูตร

ลำดับ	รายการ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร			
		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	หน่วยกิตตลอดหลักสูตร (170 หน่วยกิต)	49	98.00	1	2.00
2	หน่วยกิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (30 หน่วยกิต)	49	98.00	1	2.00
3	หน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ (134 หน่วยกิต)	48	96.00	2	4.00
4	หน่วยกิตหมวดเลือกเสรี (6 หน่วยกิต)	50	100.00	-	-

จากตารางที่ 2 พบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 170 หน่วยกิต และหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิตเหมาะสมมีจำนวนเท่ากันคือ 49 คน คิดเป็นร้อยละ 98 มีเพียง 1 คนที่เห็นว่าไม่เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 2 สำหรับหมวดวิชาเฉพาะ 134 หน่วยกิตเห็นว่าเป็นเหมาะสมจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 96 มีจำนวน 2 คนที่เห็นว่าไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 4 และนักศึกษาทั้งหมด 50 คน เห็นว่าหมวดเลือกเสรี 6 หน่วยกิต เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 3 ผลการประเมินเนื้อหาวิชาของหลักสูตรโดยภาพรวมทางด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาของหลักสูตร	ศึกษาศาสตร์			วิทยาศาสตร์		
	\bar{X}	SD	ผล	\bar{X}	SD	ผล
	1	4.10	0.61	มาก	4.10	0.61
2	4.06	0.89	มาก	3.88	0.84	มาก
3	3.98	0.84	มาก	3.98	0.74	มาก
4	4.02	0.84	มาก	3.86	0.92	มาก
5	4.10	0.70	มาก	3.94	0.71	มาก
6	4.12	0.89	มาก	3.90	0.81	มาก
7	4.00	0.78	มาก	4.04	0.78	มาก
8	4.10	0.70	มาก	3.92	0.90	มาก
9	4.14	0.83	มาก	3.92	0.80	มาก
10	3.98	0.95	มาก	3.88	0.84	มาก
รวม	4.06	0.65	มาก	3.94	0.64	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ เนื้อหารายวิชาของหลักสูตรทั้งด้านศึกษาศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก (\bar{X} = 4.06, SD = 0.65 และ \bar{X} = 3.94, SD = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ด้านศึกษาศาสตร์ข้อที่บัณฑิตเห็นว่ามี

เหมาะสมมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะเฉพาะ ทั้งวิชาชีพครูและวิชาชีพเกษตร (\bar{X} = 4.14, SD = 0.83) สำหรับด้านวิทยาศาสตร์พบว่าข้อที่บัณฑิตเห็นว่ามี ความเหมาะสมที่สุดคือ รายวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร (\bar{X} = 4.10, SD = 0.61)

ตารางที่ 4 ผลการประเมินจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรโดยภาพรวมทางด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการเรียนการสอน	ศึกษาศาสตร์			วิทยาศาสตร์		
	\bar{X}	SD	ผล	\bar{X}	SD	ผล
1 ผู้สอนแจ้งผู้เรียนให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	4.28	0.67	มาก	4.08	0.66	มาก
2 กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตร	4.18	0.72	มาก	4.06	0.68	มาก
3 ผู้สอนเน้นความรู้ที่จะนำไปใช้ได้จริง	4.06	0.86	มาก	3.88	0.77	มาก
4 การเรียนการสอนมีโอกาสซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ	4.12	0.82	มาก	3.92	0.82	มาก
5 การเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.06	0.91	มาก	3.82	0.89	มาก
6 การเรียนการสอนครอบคลุมทั้งความรู้และทักษะทั่วไปรวมทั้งความรู้และ ทักษะเฉพาะทาง	3.98	0.82	มาก	3.88	0.82	มาก
7 ผู้สอนมีกลยุทธ์การเรียนและการสอนที่ชัดเจน	3.96	0.88	มาก	3.76	0.82	มาก
8 กลยุทธ์การเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนได้ความรู้และสามารถใช้ความรู้ในเชิง วิชาการ	4.04	0.75	มาก	3.94	0.79	มาก
9 กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้คำนึงถึงผู้เรียนและกระตุนการเรียนรู้อย่างมี คุณภาพ	4.00	0.78	มาก	3.98	0.71	มาก
10 กลยุทธ์การเรียนการสอนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้	4.20	0.75	มาก	4.00	0.80	มาก
11 ผู้สอนมีการประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	4.22	0.73	มาก	4.06	0.76	มาก
12 เกณฑ์ที่ใช้ประเมินมีความชัดเจนและได้แจ้งให้ผู้เรียนรู้ตั้งแต่ต้นเทอม	4.24	0.77	มาก	4.04	0.72	มาก
รวม	4.11	0.63	มาก	3.95	0.58	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็น เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ทั้งด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก (\bar{X} = 4.11, SD = 0.63 และ \bar{X} = 3.95, SD = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทั้งด้านศึกษา

ศาสตร์และด้านวิทยาศาสตร์ข้อที่บัณฑิตเห็นว่ามี ความเหมาะสมที่สุด คือ ผู้สอนแจ้งผู้เรียนให้ทราบถึง วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน (\bar{X} = 4.28, SD = 0.67 และ \bar{X} = 4.08, SD = 0.66)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมทางด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน	ศึกษาศาสตร์			วิทยาศาสตร์		
	\bar{X}	SD	ผล	\bar{X}	SD	ผล
1 มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนเพียงพอ	4.06	0.89	มาก	3.82	0.87	มาก
2 มีห้องสมุดเพียงพอและทันสมัย	4.10	0.81	มาก	3.74	0.85	มาก
3 มีห้องปฏิบัติการเพียงพอและทันสมัย	4.00	0.85	มาก	3.74	0.85	มาก
4 มีวัสดุฝึกในแต่ละรายวิชาอย่างพอเพียง	3.96	0.85	มาก	3.66	0.87	มาก
5 มีคอมพิวเตอร์เพียงพอและทันสมัย	3.86	0.92	มาก	3.84	0.86	มาก
6 สิ่งแวดล้อมเชิงสุขอนามัยและมาตรฐานความปลอดภัยเป็นไปตามข้อกำหนดในทุกด้าน	3.94	0.76	มาก	3.90	0.88	มาก
7 มีเจ้าหน้าที่บริการเมื่อมาติดต่องานที่ห้องภาควิชาฯ	4.08	0.80	มาก	3.90	0.83	มาก
8 มีเจ้าหน้าที่ควบคุมการใช้เครื่องมือขณะฝึกปฏิบัติเฉพาะทางอย่างเพียงพอ	4.06	0.76	มาก	3.84	0.79	มาก
รวม	4.00	0.64	มาก	3.80	0.67	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรทั้งด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก (\bar{X} = 4.00, SD = 0.64 และ \bar{X} = 3.80, SD = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านศึกษาศาสตร์ข้อที่บัณฑิตเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุด คือ มีห้องสมุดเพียงพอและทันสมัย (\bar{X} = 4.10, SD = 0.81) สำหรับด้านวิทยาศาสตร์พบว่าข้อที่บัณฑิตเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ สิ่งแวดล้อมเชิงสุขอนามัยและมาตรฐานความปลอดภัยเป็นไปตามข้อกำหนดในทุกด้าน (\bar{X} = 3.90, SD = 0.88) และ มีเจ้าหน้าที่บริการเมื่อมาติดต่องานที่ห้องภาควิชาครุศาสตร์เกษตร (\bar{X} = 3.90, SD = 0.83)

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต (n = 24)

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ผลการเรียนรู้	สถานศึกษา			สถานประกอบการ		
	\bar{X}	SD	ผล	\bar{X}	SD	ผล
1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.46	0.47	มาก	4.47	0.48	มาก
2 ด้านความรู้	4.43	0.42	มาก	4.49	0.47	มาก
3 ด้านทักษะทางปัญญา	4.35	0.64	มาก	4.45	0.52	มาก
4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.48	0.48	มาก	4.50	0.43	มาก
5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.51	0.45	มากที่สุด	4.40	0.47	มาก
6 ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้	4.40	0.46	มาก	-	-	-
รวม	4.44	0.27	มาก	4.46	0.28	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าในภาพรวมผู้ใช้นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44, SD = 0.27$) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.51, SD = 0.45$) รองลงมาพึงพอใจระดับมาก คือ ด้านผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.48, SD = 0.48$) และด้านผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.46, SD = 0.47$)

ส่วนกลุ่มผู้ใช้นักศึกษาประเภทสถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามกรอบ TQF อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46, SD = 0.28$) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน โดยจัดเรียง 3 อันดับแรก ดังนี้ อันดับหนึ่งผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.50, SD = 0.43$) รองลงมา คือ ด้านผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.49, SD = 0.47$) และด้านผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.47, SD = 0.48$)

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจของผู้ใช้นักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามอัตลักษณ์สถาบัน

อัตลักษณ์สถาบัน	สถานศึกษา			สถานประกอบการ		
	\bar{X}	SD	ผล	\bar{X}	SD	ผล
① ซื่อสัตย์						
1 มีวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบตนเองและสังคม เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม	4.38	0.50	มาก	4.27	0.64	มาก
2 รายงานหรือแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรงตามความเป็นจริง	4.54	0.51	มากที่สุด	4.64	0.50	มากที่สุด
3 ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนหรือไม่อ้างอิงผลงานเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมาใช้	4.31	0.63	มาก	4.36	0.67	มาก
4 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต เที่ยงตรง และเที่ยงธรรม โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร	4.46	0.66	มาก	4.27	0.78	มาก
5 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง	4.62	0.50	มากที่สุด	4.27	0.78	มาก
รวม	4.46	0.44	มาก	4.50	0.45	มาก
② ใฝ่รู้						
6 มีความรู้ ความชำนาญในสาขาวิชาที่สำเร็จ	4.23	0.72	มาก	4.27	0.78	มาก
7 มีความสนใจพัฒนา เรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ	4.08	0.76	มาก	4.09	0.83	มาก
8 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้	4.00	0.81	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
9 มีความกระตือรือร้นพัฒนาองค์ความรู้ที่ตนมีอยู่ให้สูงขึ้น เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน	4.23	0.83	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
10 สามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาด้านวิชาชีพได้อย่างมีระบบ	4.08	0.86	มาก	4.27	0.78	มาก
รวม	4.12	0.42	มาก	4.14	0.44	มาก

อัตลักษณ์สถาบัน	สถานศึกษา			สถานประกอบการ		
	\bar{X}	SD	ผล	\bar{X}	SD	ผล
③ ผู้งาน						
11 มีความขยันหมั่นเพียร อดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ในการปฏิบัติงานที่ตนเองได้รับผิดชอบ	4.31	0.75	มาก	4.36	0.80	มาก
12 เมื่อได้รับงานจะมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานได้ดี ทั้งการ	4.31	0.75	มาก	4.36	0.67	มาก
13 ปฏิบัติงานปกติและเมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ เน้นให้เกิดประสิทธิผล	4.54	0.51	มากที่สุด	4.64	0.50	มากที่สุด
14 โดยคำนึงถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์ของ งาน	4.54	0.51	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด
15 มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน และความพยายาม พัฒนางานแม้ว่าจะมีความยากลำบาก	4.38	0.65	มาก	4.45	0.68	มาก
รวม	4.14	0.49	มาก	4.37	0.28	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	0.27	มาก	4.40	0.24	มาก

จากตาราง 8 พบว่าในภาพรวมผู้ใช้บัณฑิตทั้ง 2 กลุ่มมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตาม อัตลักษณ์สถาบัน “ชื่อสัตย์ ใฝ่รู้ ผู้งาน” ในระดับมาก (\bar{X} = 4.33, SD= 0.27) และ (\bar{X} = 4.40, SD= 0.24) โดย พึงพอใจในด้านความซื่อสัตย์มากที่สุด (\bar{X} = 4.46, SD= 0.44) และ (\bar{X} = 4.50, SD= 0.45) รองลงมา คือ ด้านผู้ งาน (\bar{X} = 4.14, SD= 0.49) และ (\bar{X} = 4.37, SD= 0.28) และด้านใฝ่รู้ (\bar{X} = 4.12, SD= 0.42) และ (\bar{X} = 4.14, SD= 0.44) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการประเมินการจัดการศึกษาด้าน ศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์

บัณฑิตมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์หลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก (\bar{X} = 3.95, SD= 0.64) สำหรับผลการประเมินผลการจัดการศึกษาในด้าน ศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์พบว่า เนื้อหารายวิชา

ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก (\bar{X} = 4.06, SD= 0.65 และ \bar{X} = 3.94, SD= 0.64) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ด้านศึกษาศาสตร์ข้อที่เห็นว่ามี ความเหมาะสมมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะเฉพาะ ทั้งวิชาชีพครูและวิชาชีพเกษตร (\bar{X} = 4.14, SD= 0.83) สำหรับด้านวิทยาศาสตร์ข้อที่เหมาะสมมากที่สุดคือ รายวิชาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (\bar{X} = 4.10, SD= 0.61) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในการ ปรับปรุงหลักสูตรนั้นทางภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ได้พัฒนาภายใต้ความต้องการของผู้เรียนและตลาด แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร (คณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 2554, หน้า 11) และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Akpan, Michael Jackson (1994) ได้ ศึกษาเรื่องการรับรู้และกิจกรรมของครูเกษตรในสถาบัน อุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา ด้านเกษตรกรรมระหว่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาการรับรู้ของครูผู้สอนวิชาเกษตรกรรมในสถาบัน

การศึกษาระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับหลักสูตร การศึกษาด้านเกษตรกรรมระหว่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเพิ่มมุมมองระหว่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาทางการเกษตร ได้แก่ นโยบายของคณบดีหรือผู้บริหารวิทยาลัยเกษตร และพบว่าควรสนับสนุนให้มีการอภิปรายในชั้นเรียน หรือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้ตัวอย่างจากวัฒนธรรมที่หลากหลายเพื่อเพิ่มมุมมองระหว่างประเทศในหลักสูตร การศึกษาทางการเกษตร ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติที่ดีต่อความเป็นสากลของหลักสูตร แต่ยังไม่ค่อยมีการดำเนินการที่เป็นระบบเกี่ยวกับการเพิ่มเนื้อหา ระหว่างประเทศเข้ามาในหลักสูตรการศึกษาทางการ เกษตรให้เป็นสากลมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ผลการประเมินจากผู้ใช้บัณฑิตกลุ่มสถานศึกษา พบว่ามีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตใน ระดับมาก (\bar{X} = 4.44, SD = 0.27) เมื่อพิจารณารายด้าน 6 ด้าน พบว่าด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} = 4.51, SD = 0.45) และผู้ใช้บัณฑิตกลุ่มสถาน ประกอบการ พบว่ามีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของ บัณฑิตในระดับมาก (\bar{X} = 4.46, SD = 0.28) เมื่อพิจารณา รายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน สำหรับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตาม อัตลักษณ์สถาบัน พบว่าในภาพรวมผู้ใช้บัณฑิตทั้ง 2 กลุ่ม มีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.33, SD = 0.27) และ (\bar{X} = 4.40, SD = 0.24) โดยพึงพอใจในด้านความซื่อสัตย์ มากที่สุด (\bar{X} = 4.46, SD = 0.44) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาครุศาสตร์ เกษตร นั้นสอดคล้องกับกรอบ TQF และถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์จริงให้นักศึกษาได้อย่างชัดเจน เพื่อ การนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคตได้ซึ่งบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กล่าวไว้ว่า ผลิตบัณฑิต

ด้านครุศาสตร์ที่มีความรู้และทักษะทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติงานในสถานศึกษาหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาครัฐและ เอกชนได้ (คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 2554: 5) และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมสัน ตรีไพบูลย์ และคณะ (2558: 41) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรการศึกษา บัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP model) เก็บข้อมูลวิจัยจาก นิสิตจำนวน 18 คน ผู้บริหารและครู พี่เลี้ยงจำนวน 28 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน อาจารย์ ประจำหลักสูตร 5 คน และอาจารย์ผู้สอนจำนวน 9 คน โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการประเมินหลักสูตรฯ ตาม รูปแบบชิปปี้ (CIPP model) โดยภาพรวมพบว่ามีความ คิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฯ มีสิ่ง ที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงได้แก่ ปรัชญาของหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสังคมนั้นไม่สอดคล้องกับ แนวคิดการพัฒนาสังคม สภาพแวดล้อมยังไม่เอื้อต่อการ เรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ ในการวัดผลไม่มีความเหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพ และ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ด้านทักษะทางปัญญา นิสิต ไม่สามารถแก้ปัญหาได้โดยนำหลักการต่างๆ มาอ้างอิง ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และนุสรุา พิระพัฒน์พงศ์ (2559, หน้า 49) ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรและ ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต กรณีศึกษาหลักสูตรการ ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา ด้านบริหาร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้าน กระบวนการ และด้านผลผลิต 2) เพื่อสอบถามความคิด

เห็นของผู้ใช้มหาบัณฑิต 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก (\bar{X} = 3.88, SD = 0.42) ด้านบริบท (Context) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.33, SD = 0.34) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.10, SD = 0.37) ด้านกระบวนการ (Process) มีผลการประเมินอยู่ในระดับ

มาก (\bar{X} = 3.65, SD = 0.45) ด้านผลผลิต (Product) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.51, SD = 0.53) ภาพรวมความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะและการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.25, SD = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ลำดับแรก คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (\bar{X} = 3.75, SD = 0.46)

เอกสารอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. (2554). *หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (5 ปี)*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- คมสัน ตรีไพบูลย์ และคณะ. (2558). การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 26, (3), 41-52.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และ นุสรรา พิระพัฒน์พงศ์. (2559). การประเมินหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตกรณีศึกษาคณะครุศาสตร์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 27, (1), 49-60.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). *Measurement in Nursing Research เอกสารประกอบการบรรยาย วิชา Advanced Nursing Research Methods II*. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 8 ธันวาคม 2546.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2555). “*วิชาการวัดและประเมินการจัดการศึกษา*”. ในประมวลสาระชุดวิชาการประเมินนโยบาย แผนงานและโครงการ หน่วยที่ 15 หน้า 4 – 15. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุภมาส อังคุโชติ. (2555). “*รูปแบบการประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ*” ในประมวลสาระ ชุดวิชาการประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ หน่วยที่ 5 หน้า 1 -70 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำราญ มีแจ้ง. (2556). *การประเมินผลการปฏิบัติงานแนวใหม่: ทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- Akpan, Michael Jackson. (1994). *Perceptions and activities of agriculture education teachers in United States institutions of higher education regarding internationalization of the agricultural education curriculum*. (Doctoral Dissertation). Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/034137918?accountid=50158>.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper and Row.